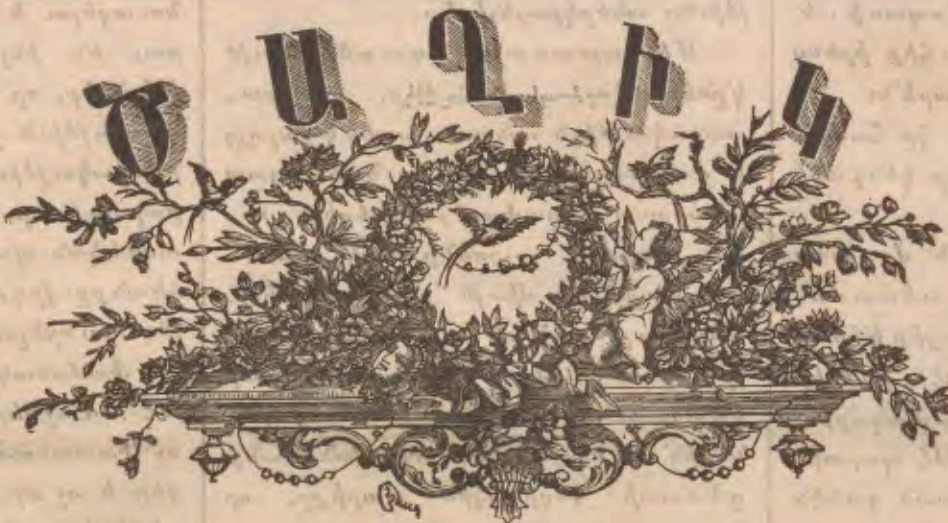

ԾԱՂԻԿ ՀԱՐԱԹՔ ԵՐԿՈՒ ԱՆ-
գամ կը հրատարակուի Զորեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : —
Տարեկան քաժանորդագրութեան
գինն է 100 դրուշ արծաթ : —
վեցամեայն 50 . — Գաւառաց
համար 115 դրուշ . — վեցամե-
սեայ 60 . — Երանուցման տողը
5 դրուշ :

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն
պէտք է ուղղել :
Ա. Արտոնատէր և Տնօրէն
ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էփէ Զապիթէյէ Ճառտէսի
Նշան էֆ. Պէրպէրեանի Տպա-
րանն :
Խմբագրութեան յանձնուած
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ

ՓԱՐԱ 40

Ա Ձ Գ Ա Յ Վ Ն ԵՒ Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Ի Ի Ն

Ազգային տեսութիւն. Աղջկանց Գաստիա-
րակութիւն. Ե. պատկեր—Գրադատական—
Ջեկոյցք : — Ծաղիկ մանկանց. — Ասկէ տնկէ .
— Պատին վրայ. — Գլխու ցաւ իշի. — Կնային
գուշակութիւններ. — Քաղաքավարութիւն —
Ժողովրդային առողջաքանութիւն. — Ուշա-
տակ. — Տիկին Բանդալօն (վիպասանութիւն)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՂԶԿԱՆՑ

Ե.

Այժմ կ'անցնինք զգացնելու թէ
մեր աղջկանց ինչ կամ որպիսի դաս-
տիարակութիւն տալ հարկ է, որպէս
զի պատրաստուին ինքել յապագային
բարի կին՝ ճշմարիտ մայր և ժրագը-
լուխ տանտիկին :

Երբ այս է և այս պիտի լինի դերն
Հայ-կնոջ, նկատելու գլխաւոր կէտը
լինելու է վերաբերմամբ նոյն խնդրոյ
թէ՛ ինչ պէտք է աւանդուի հրա-
ժեշտապէս որ յարմար գայ բուն նը-
պատակին, և, հետեւաբար, դաստիա-
րակութիւնը լինի օգտակար :

Այս մասին մեր կարծիքը շատ պարզ
է :

Ըստ մեզ, բաւական է աղջիկ մը սը
գիտնայ Աւետարանն հասկնալ, պարզ
աշխարհաբառ երկու՝ տող նամակ գը-
րել, թուաբանական չորս գործողու-

թիւն ընել, իւր կրօնի էական մասերը և
իւր ազգին պատմութիւնը ըմբռնէ և
քիչ մ'ալ գծագրութիւն սորվի :

Իսկ մասնաւոր ինամբ բարոյագի-
տութեան և բարոյական կրթութեան.

Մենք արհեստաւոր դասու աղջը-
կանց համար բոլորովին աւելորդ կը
համարենք ֆրանսերէն լեզուն, պար,
դաշնակ և այլ կարգ. հմտութիւն, որ
երբեք օգտակարութիւն չունին և ոչ
ալ, յետ ամուսնութեան, ատոնց պէտք
պիտի ունենան .

Սակայն շատ կարեւոր և օգտակար
կը դառնանք փոխան ատոնց՝ կար, ձեւ,
ձեւագործ և առտնին տնտեսութիւն :

Այս վերջինը եթէ մասնաւոր գոր-
ծնական եղանակաւ աւանդուի, յայտ-
նի է թէ մեծապէս օգտակար կը լայ :

Այս բանի շատ աւելի ուշագրու-
թիւն կը նսւիրեն ի Գերմանիա, յԱնգ-
ղիա և Ամերիկա, յորս ուսանողուհիք
գործնականապէս կը սորվին խոհարա-
նի գործեր, այսինքն, չափով միս ջար-
դել և չափով՝ ալ համեղ ու սննդա-
րար կերակուր պատրաստել. նոյնպէս
տան գործեր մտտակարարել, աւել,
տունը միշտ մաքուր և կարգաւորեալ
պահել, կանոնաւոր լուացք ընել և տան
ու հագուստի վերաբերեալ պէտքերը
կարելի ու ձեւել, տունը կառավարել,
տնտեսագիտաբար մատակարարել և
սորվիլ այն ամեն բաներ՝ որ բարի ու
պարկեշտ կնոջ, բարեկիրթ մօր և ժը-
րագլուխ տանտիկնոջ պարտիք են :

Ինչ բանի կը ծառայեն ֆրանսե-
րէնը, պար և դաշնակ, եթէ աղջիկ մը
չգիտէ տուն կառավարել, մատակարա-
րել և տնտեսել :

Մեր Հայ-աղջկունք ամենքն ալ ե-
թէ պատկանէին պերճ դասուն և հան-
դերձեալ լինէին մէյմէկ պառնուհի,
կոմսուհի, մարքիզուհի, իշխանուհի և
կամ դքսուհի ըլլալու, դարձեալ պար-
տէին գիտնալ առտնին տնտեսութիւն
որ անհրաժեշտ է Գեղեցիկ Սեւին
համար .

Յայնիոյ դահազուրկ իզուպէլա
թագուհւոյն աղջիկները իրենք կը ձե-
ւեն, կը կարեն ու կը պատրաստեն
իրենց շրջազգեստները, ինչպէս և պերճ
դասու պատկանող Անգլուհիք չաւ
խնայասէր են և տան բոլոր պէտքերն
իրենք կը մատակարարեն ու կը կար-
գադրեն :

Բարեխիշտակ Տատեան Յովհաննէս
պէյ—որում ծառայելու պատիւը ու-
նեցած եմ—իրը ակնատես կը պատ-
մէր մէջ թէ պերճ դասուն պատկանող
Անգլուհիք և Գերմանուհիք աւարտե-
լէ յետոյ իրենց դպրոցական շրջանը
առտնին տնտեսութեան գործնականը
սորվելու համար վարպետներու ձեռքին
տակ մասնաւոր ուսումնասիրութիւններ
կ'ընեն եղեր, որովհետեւ իրենց պարտքն
է որ գիտնան տուն կառավարել և
հսկել որպէս զի խոհարարը շռայլու-
թիւն կամ գողութիւն չընէ—և գիտնալ
թէ իւր տան կամ ապարանին մէջ օրը

քանի՜ օխա միս և այլն կ'ապառի, և թէ սպասաւորք և սպասուհիք իրենց պարտքն անթերի կը կատարեն:

Այս առթիւ կարեւոր կը համարինք հետեւեալ դէպքն իբր կենդանի օրինակ ի մէջ բերել աստ:

Անդղիացի վաճառական մը աստ իրիկունը իւր տան մէջ հաշուետուութիւնը վարող միջոցին դրացիք կ'իմացնեն թէ տունը վերի յարկէն բռնկեր է. վաճառականն ամենայն պաշարիւնութեամբ դիտել կուտայ թէ պարտին իւր տիկնոջն իմացնել, որ տան դռնէն ներս ինք միայն կը խառնուի:

Յիշեալ օրինակին մէջ նկատողութեան արժանի կէտը ասան դռնէն ներս տիկնոս կը խառնուի՝ պատասխանն է, որով ճշդիւ կը բացատրուի տանտիկնոջ դերը:

Երբ պերճ դասուն պատկանող Անգլուհիք, Գերմանուհիք և Ամերիկուհիք այնքան լուրջ խնամօք կ'ըլլան անոր տնտեսութեան անսակաւն և գործնական ճիւղերուն մէջ, հապառչափ առաւել պարտին հետեւիլ մեր Հայապետներ, որ աակաւին այդ կենսական գիտութեան վրայ գաղափար անգամ չունին, որովհետեւ անոր տնտեսութիւնը մեր վարժարաններու ուսմանց ծրագրին մէջ անուամբ և եթ կը փայլի:

Ինչպէս արու տղայոց՝ նաեւ աղջկանց համար ալ շատ օգտակար է առողջաբանութիւն դաս տալ և զօսական խաղերու վարժեցնել՝ սորվեցնելով անոնց առողջ ապրելու եղանակ. որ ամենահարկաւոր է, զի առողջ միտք յառողջ մարմնի է:

Այս է մեր կարծիքը նկատմամբ աղջկանց դաստիարակութեան, որ պէտք է լինի պարզ, այն է, խնամեալ նախակրթութիւն և միանգամայն արհեստական ուղղութիւն:

Աւելին շատ աւելի է, վասն զի մեր աղջկունք ոչ թէ սուրի տիկնոսներ ըլլալու կոչուած են, այլ ընդհանրապէս տանտիկնոսներ ըլլալու հանգերձեալ են:

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

Ըստ մեր խոստման՝ այսօրէ կ'աւելցնենք Ծաղիկի մէջ նաեւ Գրագատական ճիւղ մը, որոյ օգտակարութիւն

թիւնը աներկբայելի է:

Մեր այս առաջին յօդուածին նիւթ կ'ընենք Վարժապետի Աշխիւր, որ հրատարակութիւն այնքան ազմուկ յարոյց և գանուեցան ոմանք որ նաեւ շատ աննպաստ գաղափար յայտնեցին, գործըն անշուշտ — չըսենք ուրիշ բան — աճապարանօք միայն քննելով, մինչդեռ լուրջ անձինք շատ տարբեր տեսակութիւններ ունեցան և իրաւամբ նպաստաւոր դատողութիւններ յայտնեցին՝ ի նկատի առնելով մանաւանդ դեռատի հեղինակին տարիքը, որ կարեւոր պարագայ մ'է:

Վարժապետին Աշխիւրն ի հարկէ զուրկ չէ ինչ ինչ թերութիւններէ, բայց ունի այնպիսի առաւելութիւններ, որ շատ մեծ բան կ'արժեն և պատիւ կը բերեն նորա դեռատի Հեղինակին — Գ. Կամարական էֆէնտի — որ իւր երիտասարդական առաջին քայլին մէջ կրցեր է տեղական կեանքը, բարքերն և սովորոյթները ուսումնասիրել:

Կամարական էֆէնտի թափանցեր է նաեւ ռամկական լեզուին՝ յորում բովանդակեալ է հին կեանքը իւր ամբողջութեամբ, և մենք ալ միակ այս պատահաւ է որ այդ լեզուով երբեմն կը գրենք այս սիւնակաց մէջ. վասն զի պատմական կարեւորութիւն ունի, և որ այժմ հնութիւն մը կը համարուի: Թէ և այդ լեզու տակաւին մեռեալ լեզու չէ:

Ստուգիւ փափագելի է որ ընտանեկան լեզուն կոկոռի և կարգաւորեալ աշխարհաբան ըլլայ հասարակաց լեզու, բայց ինչ որ մեր բուն ազգային կեանքին և բարոյականին կը վերաբերի, պահենք խնամով, վա սնդի շատ յարգելի են, զորօրինակ, կրօնաօրութիւն, եկեղեցասիրութիւն, բարեպաշտութիւն, բարեգործութիւն, պարկեշտութիւն, համեստութիւն, քաղաքավարութիւն, ընտանեկան խնամք, պատկառանք, փոքրէ առջմեծն յարգանք և հնազանդութիւն, մեծէ առ փոքրն խանդաղատանք, ամէկոտութիւն, ամօթխածութիւն, պարզասիրութիւն, խնայասիրութիւն, անկեղծ բարեկամութիւն, երախտագիտութիւն, աղքատասիրութիւն, և այլն, որքա՞նք փութիւն կոչուած օտարամուտ ալլանդակութեանց պատճառաւ դժբաղդաբար

նուաղելու և անոնց տեղ անցնելու վերայ են ինչ ինչ նորելուկ սովորութիւններ, որ երբէք բարոյական ազատութիւն չեն, այլ կատարեալ այլանդակութիւններ, որ մեր ազգային բարոյականը, մեր բարքեր, մեր ընտանեկան պարզ, խաղալիկ և համեստ կեանքը վրդովելու, խանդարելու և թունաւորելու և եթ կը ծառայեն:

Ժամանակակից անձինք կը վկայեն թէ առաջները Պատրիարքարանի մէջ ոչ Դատաստանական խորհուրդ կայ եղեր և ոչ ալ այժմու անհաշուելի ու անվերջանալի ամուսնական դատեր տեղի կունենան եղեր:

Հազիւ կը պատահէր որ, կ'ըսեն, առն և կնոջ միջեւ անհամաձայնութիւն տեղի գտնէր, և այն ալ տաներէք քահանային միջամտութեամբ և խաղաղասիրական յորդորանօք շուտով վերջ կը գտնէ եղեր:

Իսկ մեծ ամօթ կը համարուէր, կը յարեն, որ կին մը Պատրիարքարանի դռնէն ներս մտնէ, կամ այլն երթայ իր կնոջը դէմ բողոքելու:

Ինչ ահագին տարբերութիւն այժմու և անցելոյն մէջ. — ճշմարիտ հակապատկեր:

Արդեօք հա՞րկ է ըսել թէ հինաւորաց քահանայք թէպէտ գիտուն չէին, բայց շատ յարգելի ու պատկառելի անձնաւորութիւններ են եղեր իւրեանց վարքով, բարքով, ծանրութեամբ և պարտաճանաչութեամբ, և ամեն պարագայի մէջ կը հովուէին իրենց հօտը, կը հսկէին անոնց վրայ և ի նեղութեան ու տառապանաց կը փութային մխիթարել. խրախուսել և բարոյապէս — երբեմն ալ նիւթապէս, եթէ հարկ կենար նիւթական օգնութեան — քաջալերել զանոնք և կը գլուխուն եղեր այնպիսի քահանաներ ալ, որ եպիսկոպոսէ աւելի ազդեցիկ են եղեր:

Իսկ մեր արդի քահանայք ամենամեծ մասամբ կ'սպասեն որ Զատիկ և Ծնունդ գայ, և կամ հարսնիք, մկրտութիւն և կամ մահ տեւի ունենայ, որպէս զի իրենց ծուխերու տունը մըտնեն և փարայ առնեն, և եթէ այս ալ չըսուէ, եկեղեցապատկան հասոյթներ իւրացնելու ձեռք կը զարնեն, իբր թէ քահանայութիւնը պարզապէս արհեստ մ'ըլլար ապրելու՝ նման դերձա

կի կամ ժամագործի,

Միթէ ասի է քահանայութեան պաշտօնը և միթէ լոկ ապրելուն համար կոչուած են ի քահանայութիւն:

Քահանան անշուշտ պէտք է ապրի ժողովուրդէն յոյժ պատուաւորապէս. բաց միանգամայն պարտի նմա ծառայել և խղճիլ ի գործ դնել զիւր նուիրական պարտականութիւն, զոր անթերի կատարելու ահաւոր ուխտ ու երդում ըրած է շատ հանդիսաւոր կերպիւ:

Առարկողներ լինին թերեւս թէ ո՛ւրկէ ուր անցանք:

Քիչ մը ուշադրութիւն, և ահա պիտի տեսնուի թէ մենք չեղած չենք այլ ճիշդ մեր նիւթին մէջ ենք:

(Գալ անգամ)

ԶԵՎՈՅՑ

«Այս աւելան գիւն» խորագրին ներքեւ նախորդ թուով հրատարակեալ յօդուածին շարունակութիւնը պիտի չհրատարակուի իւր ինչ ինչ բացատրութեանց համար, որ ի հարկէ ներքի չեն և ոչ մի տեսակէտով:

Յետ այսորիկ, նոյնպէս չպիտի ընդունուին այն ամեն յօդուած և գրութիւնք, որ նախապէս խմբագրութեան հաւանութեան արժանացած չեն:

Մայր-եկեղեցւոյ և վարժարանի արդի վիճակին վերաբերեալ մեր երրորդ յօդուածին հրատարակութիւնը տեղի պիտի ունենայ յաջորդ թուով:

ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿՆՑ

Ճարտար փորագրիչ և ապագրիչ Նշան էֆէնտի Պէրպէրեան այս անգամ ձեռնարկած է փոխանակ պատկերազարդ Բուրաստան Մանկանցի հրատարակել 15 օրն անգամ մը Մաղիկ Մանկանց անուն տետրը մի և նոյն դիրքով պատկերազարդ և տղայոց համար շատ օգտակար, հրահանգիչ և ճոխ պարունակութեամբ, և որ աւելին է միանգամայն ամենէն համեստ քսակներու դիւրամատչելի պայմանով, զի բաժանորդագրութեան գինը փոխանակ 40ի՝ 30 նշանակուած է:

Այս գնահատելի գործ արժանի է քաջալերութեան և խրախուսանաց, զոր ջերմապէս կը լանձնարարենք ամեն կարգի ազգայնոց որ իբր օգտակար ինչ կրնան տղայոց ձեռքը տալ ի վերժանութիւն:

Յանցապարտի մը. որ մահուան դատապարտուած էր, որոշեալ ժամուն ի կառավարան առաջնորդելու համար արթնցնելով ըսա սովորութեան կը հարցնեն թէ ինչ կուզէ ուտելու կամ ըմպելու:

Դեղձ կուզեմ, կը պատասխանէ,
— Դեղձի եղանակ չէ:
— Է՛հ, փոյթ չէ, կ'սպասեմ, կ'ըսէ պաղարեամբ:

Պիւր Եահուտի հէքիմ Էվրօքատա ինթիհամ վերմէյէ տավէթ օյունուպ աթիւղլիքը սիւալ ճէվապ վուգու պուլուր:

— Սիւալ. — Հասթայը թէրլէթմէ ինչին նէ՝ թէրթիպ գուլլանըրըն:

Ճէվապ. — Էֆէնտում, այնպէս ըրեմք սուլա գորուզ:

Սիւալ. — Տահա՛:

Ճէվապ. — Այապարը սըճագ սուտա հարտալ գորուզ:

Սիւալ. — Տահա՛:

Ճէվապ. — Սըրթընտա իլիմօնլա թուզ օվալթտըրըրը:

Սիւալ. — Տահա՛:

Ճէվապ. — Տահասը, էֆէնտում հասթայը թէճկէրէյէ գոյուպ պուրայա կէթիլիլիլի, քի պիւր էյիճէ թէրլէր:

Խոհարար մը խղունջն (սալանկէօզ) կեփէր, անցորդ մը զայս տեսնելով կըսէ:

— Վա՛խ, վա՛խ, մեղք չե՞ն, այս խեղճ կենդանիներն ինչպէս ողջ ողջ եռացեալ ջուրին մէջ ձգեցիր, դու խղճմտանք չունի՛ս:

— Անհոգ եղիր, կը պատասխանէ

սա, զանոնք վարժեցուցած եմ եփուելու:

— Այո՛:

— Դիմակ ալ պիտի գնե՛ս:

— Անտարակոյս, առանց դիմակի կըլլա՛յ:

— Ինձ հարցնելու որ ըլլաս, պարապ տեղը ծախք պիտի ընես, ձեր գէմքին համար դիմակը բոլորովին աւելորդ է:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ահա՛ղ սիրելի ամուսինս, եթէ մեռնիմ արդեօք ի՞նչ պիտի ըլլայ քու վիճակդ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

— Ո՛հ այդ հոգս չէ, հակառակ պարագային ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս՝ այն կը մտածեմ:

մեռնողին, վախճանելոյն անունը . . .

— Կուգայ կոր . . . և Շողգամ-
եան. որդիք Խօչապեան, Սօրատերեան,
Մրիպան, Արճակեան, Յիկալեան,
Տառիխեան և Ախոռիկեան ցաւօք օրը-
տի կը ծանուցանեն այն դառն և ան-
դարմանելի կորուստը՝ զոր ըրին յան-
ձին՝

Ամբակում աղա Ամբակումեանի .
որ այս երեկոյ ժամը 3ը 5 վայրկեան
և 11 երկվայրկեան անցած փակեց ա-
չերը յետ ճարտար բժշկաց խնամքներն
վայելելոյ՝ ի հասակի 35 ամաց. ութն
ամսոց և 5 աւուրց և մեռաւսան ժա-
մուց :

Կը հրաւիրուին ազգականք և բա-
րեկամք . . .

— Կեցի՛ր, ալ պէտք է՛, հասկըց-
ուեցաւ . . . ինչ տեղը կայ, եղբայր,
ասանկ երկար բարակ ազգեր գրելու,
որ կարգացողին չէ թէ միայն ձանձ-
րոյթ՝ այլ և գլխի ցաւ կը պատճառէ:
բաւ է միայն մեռնողին անունը նշա-
նակել, չմականունն ու արհեստը, և
յուզարկաւորութեան հանդիսին ո՛ւր
և երբ կատարուին :

ԳԼԽՈՒ ՅԱԻ ԻՇԻ

— Եղբայր, սա մարդուն ձեռքէն
չպիտի կրնամ ազատիլ. առտուն կու-
գայ խանութ մինչեւ իրիկուն կը նըս-
տի, առուտուրիս արգելք կը լլայ, մըտ-
մտո՛ւք մ'ունիս, ձեռքդ գո՛րծ մ'ու-
նիս, խօսելու ախորժ ունի՛ս թէ ոչ,
հա՛ ըսելու է, չէ՛ ըսելու է. այս չի բա-
ւեր, եղբայր, մէյ մ'ալ ամեն գիշեր
լապտերը կը վառէ տուն կուգայ և
ինչուան կէս գիշեր կը նստի. քիպար
էլլենտիրիճի ե՛մ ես, չիտակը շատ կը
նեղանամ կոր :

— Կուգե՛ս այդ մարդուն ձեռ-
քէն ազատիլ, առանց երբէք Խալի-
դպչելու, որ պարէ պէս քենէ պաղի և
մինչեւ անգամ դուրսը քեզի տեսնա-
լու ըլլայ նէ չը ճանչնայ ձեւացնէ .
վաղը կամ այսօր երբ խանութդ գայ
նէ քաղցրութեամբ քովը մօտեցիր, և
չատ նեղն եմ, ինծի 10 օսկի փոխ
տուր ըսէ, տուն աս ըսածս ըրէ, պի-
տի տեսնես թէ ինչպէս մահը աչքովը
տեսածի պէս քովէդ խոյս պիտի տայ:
Գ. Փ.

ԿՆՍԵԻՆ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Էլիկի վրայէ մ'անհր. գիշերը բէն-
ճիրէյէ վար մի՛ թուքներ. գիշերը
բէնճիրէյէ վար ճուր վաթեա նէ, սա-
վուլուն ըսէ՛ քի մենէ աղէկի ըրաստ
չի կայ, չէնէ տըրսէվէ կըլլաս :

Աչկըս կը պաղի կոր, միսաֆիր պի-
տի գայ.

Անկաջս կը խօսի կոր, ինծի անմիշ
կընեն կոր:

Ավուճս կը կեռայ կոր, փարայ
պիտի առնեմ.

Օտկս կը կեռայ կոր, տեղ պիտի
էրթամ:

Սօլ աչկս կը խաղայ կոր, տող պիտի
էլլամ:

Սաղ աչկս կը խաղայ կոր, ուղուոր
է, պիտի խնամ,

Խաղուէս վաթեցաւ. ուղուր է,
աղէկութիւն մը գիտի գայ:

Շունը կոռնայ կոր, մահալլէնիս
էօլիւմ պիտի ըլլալ, բապուճը թերս
տառցունեմ:

Կռնակս կը կեռայ կոր, ծեծ պիտի
ուտեմ,

Պայղուշը կը խօսի կոր, մարդ-
պիտի մեռնի:

Քիթս կը կեռայ կոր, տող պիտի
էլլամ,

Կատուն թէմէլլահ կընէ կոր, մի-
սաֆիր պիտի գայ:

Երածիս մէջ ըախի տեսայ, կուծու-
է. պիտի լամ:

(Շարունակ)

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐԱԿԱՆ

Անշուշտ քաղաքավարութիւնը ժո-
ղովուրդի մը յառաջդիմութեան առա-
ջին յատկանիշն է. սակայն՝ ինչպէս ա-
մէն բանի մէջ, ծայրայեղին, քաղա-
քավարութիւնը անքաղաքավարու-
թեան կը յանգէ, կամ աւելի ճիշդը,
քաղաքավարութիւնը մեղմիւ կըլլայ
կեղծաւորութիւն:

Դժբաղդաբար մերազնեայց մէջ օ-
րօրի, ծայրայեղ քաղաքավարութիւ-
նը ծաւալելու վրայ է. առտնին կեն-
ցաղաքավարութիւնը նրբին կեղծեօք կը
դիմակաւորուի տակաւ:

Արդ, մեր առարկութեան իբր ա-
պացոյց՝ հետեւեալ տիկնանց տեսակ-

ցութիւնը աստ կը նկարագրենք.

— Գա ախճիկ տուռնէ, նայէ ո՛վէ .

— Մայրիկ, Բէբրօն հանրմենք են,
վիզիթայի էկէր են.

— Էյաման նալլէթ ըլլայ, ատ կնի-
կէն հիչ հազ չեմ ըրեր, էրեսը նայիմ
նէ տող կելլամ:

— Գա աճապա բէնճիրէյէն մայրի-
կըս հոս չէ տուրս ելաւ ըսեմ:

— Խենդեցար զայէր, հայտէ տուն
կընայ վրադ կլոխդ շտկէ, ես իշնամ
տուռը բանամ:

Տան տիրուհին ըսածը գործքով
կատարեց և հիւրերը տանը դռնէն
ներս մտան:

— Վույ բարի եկաք, աս ո՛ր հովը
փչեց, չիտակը ասորալ չիգայիք կայ
եա, մեծ պոյէն կիւճէնմիշ պիտի ըլ-
լայի:

— Կըսես ամա քուրուկ, քանի էյ-
լամ կամըսի նէ սէպէպ մը ելաւ. ան-
ցած շաբաու պիտի կայի: Եղըններով
աղտոտ եղընուեր էր, չամաշըր տրինք
չի կըցի գալու. երեկ չէ առջի օրը
թամամքի հաղըրվօրեր էի պիտի կա-
յի, կիրկինիս նախըսութիւն մը պռնէ
նախըսութիւն մը օր. հեռուներ ըլլայ.
պիր ափազ եէրտէ պիր ափազ կէօյտէ
կը պօռայ, նայեցայ քի ըլլալու պան
չէ տեղս նստայ. էյ ասօր արթըխ ինչ
կըլլայ նէ ըլլայ ըսի, եալլահ ըրինք ե-
լանք եէկանք:

— Բարի եկաք հազար բարով:

— Գուզում կիւլկիւլ հանրմ, աֆ կը-
նես սանտալիեայի մը վրայ մէյմը իյ-
նամ. բօթիներս բէք էվելօք կը սըխ-
մէն կորտէ, մինչօքօր եկայ նէ ալ հո-
գիս ելաւ:

— Սահաթ մընէ չըսէի, խըյա-
նէթ . . . Նշանուհի . . . վէրէն մի-
սաֆիրի բանթուֆլաները վար պեր:

— Պշունա զահմէթ եղաւ մատմա-
զէլին պօյը սիրեմ. մաշալլահ ընտորալ
պօյնետեր է:

— Ինչու համար զահմէթ պիտի ըլ-
լայ պարտնէ պիտի ընէ. հայտէ վեր
հրամմեցէք. Նշանուհի շալը չառնե՛ս
կռնրկէն:

— Շատնստելու չեմ, շատոնցէ չեմ
կացեր քիչ մըն ալ ներոջս պիտի հան-
տըպիմ:

— Ըլլալոց պան չէ, ատ օղը ան-
կըճէդ հանէ նաֆիլէ չեմ թողուր:

— Խըյանէթ. հիմայ անորալ խաղ:

ըը կը մնայ :

—Նաֆիլէ չըլլար ըսի . պաշխա օր մըն ալ հոն կերթաս , Նշանուհի շալը առ կռնըկէն կըսեմ կոր :

Վերջապէս օրիորդ Նշանուհի Բերթոն հանրմին կռնակի շալը քաշեց առաւ և ամենքը վեր ելնելով ընդունելութեան սրահը բազմեցան :

—Հայտէ ախճիկ , ճիկարային խաւանօզը վերէն պէտէ Բերթոն հանրմին ճիկարա մը առար . գահաչան օր դուռը դարկին տէ ծեղ չը տեսայ , խնտումէս օքկըներս կետնէն կըյրեցաւ :

—Օղջ ըլլաս , շիտակը եսալ եվէլօք արդիւլէմիլ ըրերէի , էյ արթըխ ասօր հայտէ ելլէմ երթամ ըսի :

—Գաճանքմ կռնակդ պարծին տուր սանկ ըրահաթ նստէ :

—Սիրտդ մի հատցուներ եսրահաթ եմ , թէքիթի միսաֆիրէի զայէր :

Այս միջոցին օրիորդ Նշանուհի անուշին բլաթը բերելով Բերթոն հանրմին հրամցուց :

—Աս պէրդամօթի չէվիրմէյին մէջը պաշխա թիւրիւ հոտ մը կայ :

—Պէրդամօթ չէ , վանելեայի չէվիրմէյէ . նոր մօտա պաներ , Նշանուհիս խելքին փչեց . ելաւ եփեց :

—Մատները սիրեմ , եանի բէք աղւոր հղեր է :

—Խաթերս համար խաշըխ մը տահա առ :

—Շնորհակալ եմ կերայ :

—Մեռելս տեսնաս խաշըխ մը տահա առ , եանի չուտեսնէ իս հողը տընես :

—Վույ Աստուած չընէ , ա՛տինչ լախըտըյէ . չըհասնիմ չըկատարիմ ատօրը տեսնալու :

Բերթոն հանրմը ստիպեալ դքալ մը եւս անուշէն կերաւ : Արդ , այսպէս կեղծուպատիր քաղաքավարութեամբ մինչեւ իրիկուան ժամը տասն և մէկ տեսակցելէ յետոյ՝ Բերթոն հանրմը մեկնելու համար ոտքի ելաւ :

—Ա՛տ ինչ է , տահա վախիթը կախիթը կանուխ է նստէ վար , հէյէ մէկըմէկ տեսնայինք :

—Խըյանէթ սահաթը տասնըմէկը կասնի կոր . Զարդարուն աղան հիմայ չարչիէն կը դառնայ տունը չըկըտնայ նէ պան կըսէ :

—Ան աստեղին համար պան մը չը

սեր . ախճիկ , հայտէ Բերթոն հանրմին ճիկար մը տահա տուրտէ մեզի մէյմէկ խախվէ եփէ :

Խահուէն ու սիկարաներն ալ խըմուելէ յետոյ ժամը տասներկուքին մօտ Բերթոն հանրմը մեկնելու համար դարձեալ ոտքի ելաւ :

—Գա խըյանէթ բէք աճէլէ կընէք կոր :

—Աման քուրուկ վախիդը անցաւ եքլը մութերու կը մնանք . հայտէ Յրմիճա շաբխադ դիր . միաք բարով , օր մը դուք ալ մեզի հրամմեցէք :

—Երթաք բարով . ամա աս չեմ սեպեր ուրիշ օր մը կէնէ հրամմեցէք :

Այսպէս մինչեւ փողոցին դուռը փոխադարձ շաղակրատելէ յետոյ հիւրերը մեկնեցան :

—Էօֆ , հէլէքիկացին , քիչ մալ կենային նէ պողազիս ծակէն պիտի խըխտուէի . սայղըեալ չունին ախճիկ ,

—Մայրիկ տուն ալ վիրա զօր կընեսքի նստին :

—Անանկ ալ չընե՛ս նէ խօրեաթէ կըսեն :

Ճանքան հիւրերն ալ հետեւեալ խօսակցութիւնը կնէին :

—Վույ մարիկ հանած անուշին անինչ յղըճուկ չէվիրմէյէր . գա անինչ մուրտար հոտ , քիչ մընաց իրտս ետ պիտի գար : ատ բիս պանը ընտո՛ր ալ պերանդ առաջ գնաց տէ մէթ ըրիր :

—Ինչու թէրպիյէսիզութիւն պիտի ընեմ բէք աղէկէ կըսեմ , վրան կը խնտամ լմացաւ կնաց :

Ահա թէ ինչպէս կըմըռնեն ոմանք քաղաքավարութիւնը :

Յ. Մ. Հ.

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Գ.

Տղայք աշխատանքներու մէջ

Մանկութիւնն եւս կը մասնակցի քաղաքակրթութեան մեծ գործին , գործարաններու , աշխատանքներու մէջ տղայք կը կատարեն ամենէն գըլխաւոր պաշտօնները : Լուցկիի , ասեղի , թղթոյ , կապարի և այլ բազմաթիւ գործարաններու մէջ կը տեսնենք փոքրիկ մանուկներ որք իրենց հասակին , առողջութեան և կարողութեան համեմատ կը նպաստեն ճարտարութեան իւր

ամէն ձեւոց ներքեւ :

Աշխատանքներու մէջ մանուկն է որ ամենէն աւելի կ'աջակցի գործաւորին և փոքր հասակէ իւր կեանքը վտանգի կ'ենթարկէ : Երբ կը պաշտպանենք գործաւորն իւր դժուարին և վտանգաւոր աշխատութեանց մէջ , պէտք է նաեւ պաշտպանել մանուկն : Գործաւոր տղայոց վիճակն զուարթ կողմեր չունի . այն օրն յորում տղեկն աշխատանքի մը կամ գործարանի մը մէջ կը մտնէ , կ'ենթարկէ իւր անձը հազար և մի արկածներու և խոչնդոտներու որոց դիմագրելու և յաղթական կանգնելու համար պէտք է որ առողջապահական օրինաց վրայ յենլով , գործէ : Տարակոյս չունինք թէ , այն ատեն մանկութիւնը չը պիտի տառապի այնքան ո՛րքան այսօր աշխատանքներու մէջ : Ամէն օր կը շընչեն գործաւոր տղայք կապարի , սընդիկի , ֆօսֆօրի , բամպակի , բուրդի , մետաքսի փոշիներ , փայտի տաշուկներ և կրնաք երեւակայել թէ՛ ի՛նչ տխուր հետեւանքներ կրնան ունենալ նոքա մանկանց ներքին գործարանային կազմութեան վրայ :

Տղայոց հասակը , առողջական վիճակը , աշխատութեան պայմաններն , տեսակը և գործելոյ ժամանակն այն առաջին և եական խնդիրներն են որք կը ներկայանան մեզ . և արժանի են կարեւորութեան և ուշադրութեան :

Հասկը առաջին պայմանն է , շատ փոքր տղայք չեն կրնար դժուարին աշխատութեանց սովալ , իրենց մկանային կազմութիւնը թոյլ չը տար երբէք միշտ գործել և ծանր բեռերու ներքեւ մընայ : Մանչոց համար , տասն և վեց տարեկանէն վեր և աղջկանց համար քըսան տարեկանէն վեր եղած հասակը բարեյարմար է գործելու աշխատանքներու մէջ :

Առողջաւ շէնքն գիտելի կէտ մ'է , ի բնէ տկար կազմ ունեցող և կամ ժառանգական հիւանդութեանց ենթարկուելու պայմանաց մէջ գտնուող տղայոց արդիւլեալ է գործարանաց մէջ մտնել : Բժշկին քննութիւնը կրնայ որոշել առողջ տղեկներն տկարներէ . Եւրոպիոյ մէջ ասեղ ծակող և սրտղ տղայոց համար բժշկներ կարգուած են որոց պաշտօնն է ամէն երեկոյ քըննել և Գեյթօֆֆի ենթարկել գործաւոր

մանուկներն, այսպէս աւելի մեծ հըս-
կողութեան մը ներքեւ գնելով նոցա
առողջական վիճակն որ դրեթէ ամեն
վայրկեան վտանգի ենթարկուելու եր-
կիւղին մէջ կը գտնուի :

Աշխատութեան պայմաններն անհրաժեշտ
են . հասակի, սեռի, վիճակի պատշաճ
աշխատութիւններ կան . աղջիկը չը
կրնար կատարել այն զոր ամենամեծ
դիւրութեամբ մը պիտի կատարէր
մանչը, և փոխադարձաբար : Կապարի
գործարանաց, հանքերու, ստորերկ-
րեայ սրահներու մէջ արք կը գործեն,
մինչդեռ բամպակի, ասեղի, թղթոյ
գործարանաց մէջ կանայք կը կատա-
րեն ամենէն գլխաւոր աշխատութիւն-
ներն :

Աշխատութեան պայմանները ու-
շադրութեան արժանի պարագայ մ'է :
Ձափազանց և անկանոն ժամանակաց
մէջ գործունէութիւնն իւր տխուր կող-
մերն ունի : Ամէն օր 10 ժամ աշխա-
տութիւն լաւ է հանգստեան միջոցներ
թողլով գործելու ժամանակաց միջեւ :
Կիրակի և տօն աւուրց հանգիստն ա-
մէն տեսակէտներով օգտակար է : Գոր-
ծաւորաց միայն ծանօթ է եօթնեակ
աւուր աշխատութենէ մը վերջ, կիրակի
աւուր հանգիստն և այս ամենէն աւե-
լի կը յարգուի Անկլիոյ քաղաքաց մէջ
յորս կը տեսնենք ամենէն աւելի մեծ
գործունէութիւն մը և գործաւորաց
խումուն բազմութիւն մը :

Երբ մանկութիւնը կը յանձնենք
գործարանաց ուր կ'երթան իրենք եւս
բաժին մ'ունենալու աշխատութեան
ճարտարութեանց մէջ, հարկ է որ
մարդկութիւնը առողջապահական ըն-
տիր պայմանաց ներքեւ գնէ նոցա
կեանքը որով թէ՛ գործաւորաց սե-
րունդը պիտի լինի առողջ և թէ՛ գոր-
ծունէութիւնն ու շարժումն պիտի ապ-
րին աշխատանոցներու և գործարան-
ներու մէջ :

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ՅԻՇԱՏԱԿ

Հազիւ յիշեմ, եղանակը գարուն էր,
վարդն ու չուշան նարգէս զուգուրն,
էր բացուել,
Ծաղկապսակ հսկողին ի ծոց պուրակին,

Լսուէր անոյ՜ հետ դայայլիկ պուրպու-
լին .

Վերջին օրն էր տեսի գրեզ տխրազգած,
Ծաւի աչկունք գարցունքներով ողող-
ուած,

Միշտ դիտէիր հանդարտ հօգույս,
Սաթինիկ ,

Լգարմարան և թուխ ու սեւ զիւր ա-
լիք :

Ա՛հ, Մարմարան կապոյտ ծովակն այն
սիրուն ,

Վէտվէտ ալեօք կը ծփծփայր պըս-
պղուն :

Գիշեր մ'էր այն, գիշեր տխուր սըր-
տայող ,

Թորում լուսնակն եւեթ ժպտէր տայր
մեզ լոյս :

Վերջին անգամն էր որ հետ քեզ ա-
ռանձին .

Ա՛հ, չեմ յիշեր ի՞նչեր ըսինք ցաւագին :
Միայն յիշեմ սիրոյդ համբոյր այն վերջի,

Ձոր քու ճակտէն հրաժեշտի քաղցրի .
Թափթըփեցան մարգարտափայլ ար-
ցունքներ .

Մեղոյ աչքէդ բացին իմ սիրտ խոր
վերքեր ,

Եւ պաշտելի սրտիդ սիրոյն ի նշան ,
Ահ մնայինք ըսիր (մէկտեղ անբաժան),

(Սոսկ այդ մնաց անմխիթար իմ սրտին
Սուրբ յիշատակ, նշան սիրոյդ քո վեր-
ջին ,

Մինչեւ իջնեմ ի ծոց շիրմին մթազ-
գեաց ,

Այդ յիշատակ մնայ իմ սիրտ անմոռաց .
Մեծրիկ

1337 Սեպտ. 5
Ատանա

ԻԼԱՆԱԹ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՊԻՐԱԽԱՆԵՆ ՎԵ՛ ԳԱԶԻՆՕ

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏԱՍ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱՍ

ԼԵՒԵՏԵՐԻՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ԳԱՐԵՆԵՐԱՆ Կ. 151

Մէզքերը գաղինօնն միւսթէճիւրի
Պապիկեան Գրիգոր Եփէնտի՛ հոկտեմ-
բերին 13իւնճի ճումաա կիւնիւնտէն
իթիպարէն հէր ճումաա վէ ճումաա
էրթէսի վէ բազար կիւնիւրի ալթոնը-
գա սաաթ 8տէն կիճէ եարըսնա գա
տար մէզքերը գաղինօտա միւքէմմէլ

պիր թագըմ ալթոնըգա չալընըն
իճրայի թէրէնիւմաթ իտէճէկինի, վէ
հէր նէվի մէսքիւրաթ վէ մէշուպաթ
վէ մէզէլէր մէվճուտ օլտուղընը, վէ
ֆիյաթլար էհվէն օլարագ մախսուսի
իւթալար իւղէրինտէ մուհարրէր ի-
տուկինի ումում էհալիյէ իւան իտէր :

Դէզալիք էֆէնտի մումաիլէյհ՝ եա-
լընը չալը կիւնիւրի տէյիլ, չալը օլ-
մաուղը կիւնիւր տախի ումում էհա-
լինի վէ պիլխասսա Պէյօղլու էրմէնի-
լէրինի պէրաի թէշվիգ քէնտի գաղի-
նօսըն թէշրիֆէ քաղպէթ իթիթլէ-
րինտէ . հէր իսանտան կաղէթա վէ
սաիր մահալէրէ ֆաիգ հէր նէվի նէ-
ֆիս իչկիլէր պուլաճագլարընը, վէ ֆի-
յաթլարըն, չալը կիւնիւրիտէն դայէթ
տուն վէ էհվէն օլաճաղըն տախի ի
լալէթէն պէյան իտէր :

Պապիկեան էֆէնտի քէզա գաղինօ-
նըն ալթընտա պիր տէթօղիթօսը պու-
լընըպ, պուլտա Սագըզ, Իզմիր. Այվա-
լըզ վէ եէրլի օլարագ էն ալէա րագը
վէ շարապլար, օգգա իլէ վէ էհվէն
ֆիյաթլա ֆիւրուլթ օլունըր :

Պոյաճեան Մկրտիչ էֆ. մէզքերը
գաղինօտան պիլսպիլթիւն չըգմըջ օ-
լուպ տիւքքեան եալընը Պապիկեան
Գրիգոր էֆ. եէտինտէ գալտըղը տախի
պու միւնասիպէթլէ էֆէնտի մումաի-
լէյհ թարաֆընտան իւթար օլունըր :

Սուլթան՝ Սէլիմ տէվրի ֆէննի մու-
սիֆինին թարագըզ պուլտուղու ղէմա-
օլուպ մէնչուր միւթէվէֆա հօճա իսան
քըն չըրաղը միւթէէէֆա էլմաս ֆա-
սէթասը իմալաթը իլէ մէշուլ հօճա
Օսկէհանըն չըրաղը Սիւլէյման էֆէնտի
իւթանպօլտա Գալճըլար խանըն իւթ
գաթընտա 17 նօմէթտա, բազար վէ
ճումաաաան մաատա : հէր կիւն. հէր
քէսին իգթիտարը նիսպէթինտէ էհվէն
ֆիւթաթլա թանպուր վէ նէյ տէրպլէրի
վիրէճէք տիր :

Ֆէննի մուսիֆինին էնտաղէսի մէ-
սապէսինտէ օլան իչ պուլ թանպուր
տէրսի, միւթէվէֆա հօճա իսագըն
բարմաղը վէ մըղրապը այնի օլարագ
օրթատա չալընան թանպուրլար կիպի
սազ եախօտ պուլկարի եօլու օլմաեղպ,
թանպուր տէնիլէն իչպու սազ, քէման-
տէն վէ նէյտէն ալէա վէ Սիւլէյման
էֆէնտինին չալտըղը գաեիտէ իւղրէ
չալընտըղը հալտէ, հէր պիր նաղմէեի
թէրէնիւմ իտէր կիպի թանէ թանէ
սէյլէթտիթմէքտէ վէ տէրս վէրտիկի
բէշրէֆլէր վէ սէմաեիլէր այնի իլէ
հօճա իսագըն չալտըղը ելտա տըր :

Ֆ Ռ Ա Ն Գ Ֆ Օ Ր Թ Ո Ւ Ա Ջ

Տ Է Ն Ի Ջ Ս Ի Կ Ո Ւ Ր Թ Ա Գ Ո Ւ Մ Բ Ա Ն Ե Ա Ս Ը

Սեյմաե ֆրանգ 0,250,000

Ինքնաթիւ ազգէսի ֆրանգ 1,270,000

Մէջքիւր գումարանիա տէնիզ գաղալարնա գարշը վարօրյարտա վէ կէ միլէրտէ եիւքլէնիլէն մալլէրի , վէ քէզալիք բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան միւճէվէրնաթ վէ եախօտ պանգնօթ էվրագը ղանէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ սիկուրթա իտէր :

Պու ճիհէթլէ մէպալիղի քիւլլիեթեթի սիկուրթա իտէպիլմէք իշին իշպու գումարանիա էվրօբատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումարանիալարըյա պիլլէշմիշ տիր : Պունլարըն թէքմիլ սէրմաեթ վէ ինքնաթիւ ազգէսի 100,000,000 ֆրանգը կէշէր :

էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

Հ Ա Մ Պ Ո Ւ Ր Կ Մ Ի Կ Ն Ի Խ Պ Ի Ր Լ Ե Շ Մ Ի Շ

Ե Ա Ն Կ Ը Ն Ա Գ Ա Ր Շ Ը Ս Ի Կ Ո Ւ Ր Թ Ա Գ Ո Ւ Մ Բ Ա Ն Ե Ա Ս Ը

Սէրմաե

Ֆրանգ 8,000,000

Ինքնաթիւ ազգէսի 1888 Յունիսէ գատար

Ֆրանգ 4,817,262

Սէնէվի իրատ 1888 Յունիսէ գատար

Ֆրանգ 10,069,700

Մէջքիւր գումարանեալար տէրօղիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իշինաէ պուլունան մալլէր վէ մօպիլեալարը ղանէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ, թէէմիլնաթը գալիեթ թաճթընտա օլարագ սիկուրթա իտէրլէր :

Իսթանպուլ աճէնթէսի

Իսթանպուլ, Պահճէ-գաբու, Եօրկիատիա խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱՄԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.—Շիրքէթլէրիմիղլին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունան Ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտուժու էֆէնիլէր՝ հիսապը կէօրիւմիւշ , վէ միւտիլիեթլի ումումիեթ թարաֆընտան թաստիդ օլունմուշ հէր կիւնա զարար ու զիեանը թազմիլնէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախգ իլլէմիլլէր տիր :

— 70 —

լան . բայց այն արդուզարդներն , որք տգեղ կանանց վրայ չկը տեսնուէին , գեղեցկութիւն մը չէին տար իրենց . այլ պարահանդիսին շուքըն ու վայելչութիւնը կ'աւելցունէին :

Բայց Սէզաուին հիասքանչ էր : Իր հարսանեկան շրջապագետը կը կրէր , ինչպէս թագուհի մը իր թագը :

Եթէ կուսի մը վախկոտութիւնը չէ որ իր անձին հրապոյր կուտայ , իր դարձուածքին աղնուութիւնն է որ ամեն ոք ի հիացումն կը դրդէ :

Ժամը տասն և մէկին միջոցներն եկան այն անձինք , որք մինակ պարահանդէսին հրաւիրուած էին : Պարահանդէսը շատ շքեղաշուք կերպարանք մը ունեցաւ . վասն զի պարողներուն կընծայէր գեղեցիկ կիներու պէսպիսութիւն մը :

Նաւապետը կը պտտկէր պարասրահին մէջ , թեւն աչկերտին ուսին դրած , որ գինովութենէ օթափած ըլլալով իրեն նայող մարդոց խնէշ ժպիտներ կ'ուղղէր :

Նաւապետը-քաղցրաբարոյ էր . յաճախ խօսք կուղղէր տիկնանց , խորհուրդ տալով անոնց որ շատ պարեն և գիշերնին աղուոր անցունեն :

Այն ժամանակ , Լէոնտի-կուա նաւապետին

— 71 —

ականջն ի վար փոփսալով ըսաւ .

—Ես ալ պիտի խաղամ , նաւապետ :

Բայց Պ. տը վապորօն ուսերը թոթուեց և աւելի կըթնեցաւ իր կենդանի գաւազանին վրայ , մրմուլով :

—Լուէ՛ , խոշոր գլուխ , նայէ՛ , այդ տիկնանց ամենքն ալ բաւական շնորհքով կը պարեն , մանր ոտքեր կը նետեն , գլուխնին համետաբար կը ծռեն . սիրուն ոտքի ամաններ հագած են . էրիկ մարդիկ ալ գէշ չեն . անոնցմէ շատերը կարծես կը քալեն , պարելու յոգնութենէն ազատելու համար . Բայց , կենդանի է Տէր , ասոնք ամենքն ալ հինգ կուտ չեն ըներ Ափրիկէի մէջ տեսած պարերուս քով : Բէ՛հ , այն պարերն ասոնցմէ հազար անգամ ոգեւորեալ են . տեսնելու բան է կնիկներուն ցատկուտելը , վազվզելը , ծռմուկիլը , ցանցիլ մագերինն ուսերնուն վրայ ծփալով , և ամենքն ալ սուր աղաղակներ հանելով : Էրիկ մարդիկ աւելի գէշ . թեւերնին սոսկալի կերպով կը պրկէին , շատ անգամ ալ կնիկներուն մէջքէն բռնելնուն պէս , ուսերնուն վրայէն անդին կը նետէին խեղճ կնիկները գետին կը գլտորէին . բայց որո՛ւ հոգ . պարն սքանչելի է :

—Ասոնք ի՞նչ ազգէ են , նաւապետ :

—Խափշիկներ և խափշիկ կնիկներ :